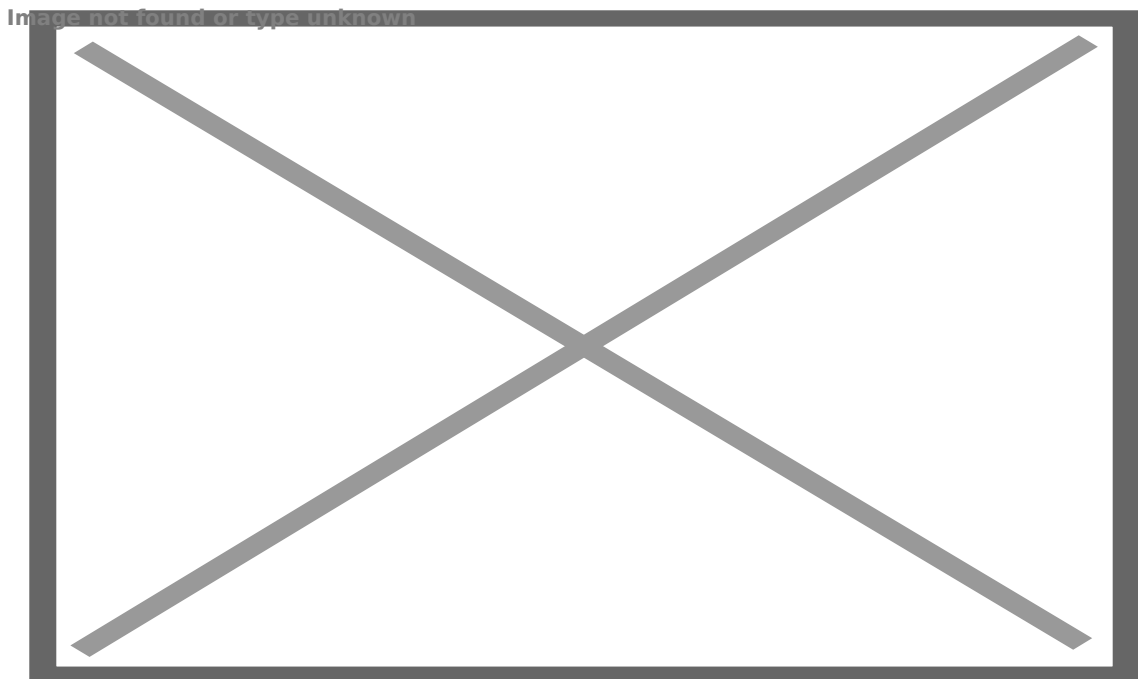

Câu chuyện toàn cầu hóa trong thế kỷ XXI

21:48 25/08/2022

Tác giả: Từ Hải

Bùng nổ và diễn ra trong hơn 20 năm, toàn cầu hóa là một trong những khái niệm đặc trưng nhất đại diện cho thế giới hậu hiện đại những năm cuối thế kỷ XX và đầu thế kỷ XXI. Tuy nhiên, năm 2022 đánh dấu thời điểm gây chú ý cho diễn tiến của quá trình toàn cầu khi hàng loạt những nỗi “ác mộng” nhanh chóng cắt đứt sự kết nối toàn cầu, gây nên tình trạng đứt đoạn trong quá trình liên kết trải dài trên nhiều phương diện. Liệu đại dịch, khủng hoảng chính trị, chiến sự có khiến toàn cầu hóa đi đến hồi kết trong thế giới hậu hiện đại?

Câu chuyện toàn cầu hóa trong thế kỷ XXI

Khủng hoảng toàn cầu

Năm 2022 bắt đầu với những tháng, ngày mới rục rĩ và nhiều hy vọng. Tuy vậy, năm nay cũng là thời điểm thế giới đối diện với nhiều khủng hoảng, khó khăn ngay từ những tháng đầu năm, kéo theo tình trạng toàn cầu hóa suy thoái trên nhiều phương diện. Quá trình kết nối thế giới được thấy rõ ràng nhất nhờ lợi ích kinh tế. Tuy vậy, trước khủng hoảng giữa Nga và Ukraine, các quy tắc về toàn cầu hóa kinh tế đã đi ngược lại, “phủ nhận” những nỗ lực trước đó trong việc tạo nên hệ thống kinh tế toàn cầu.

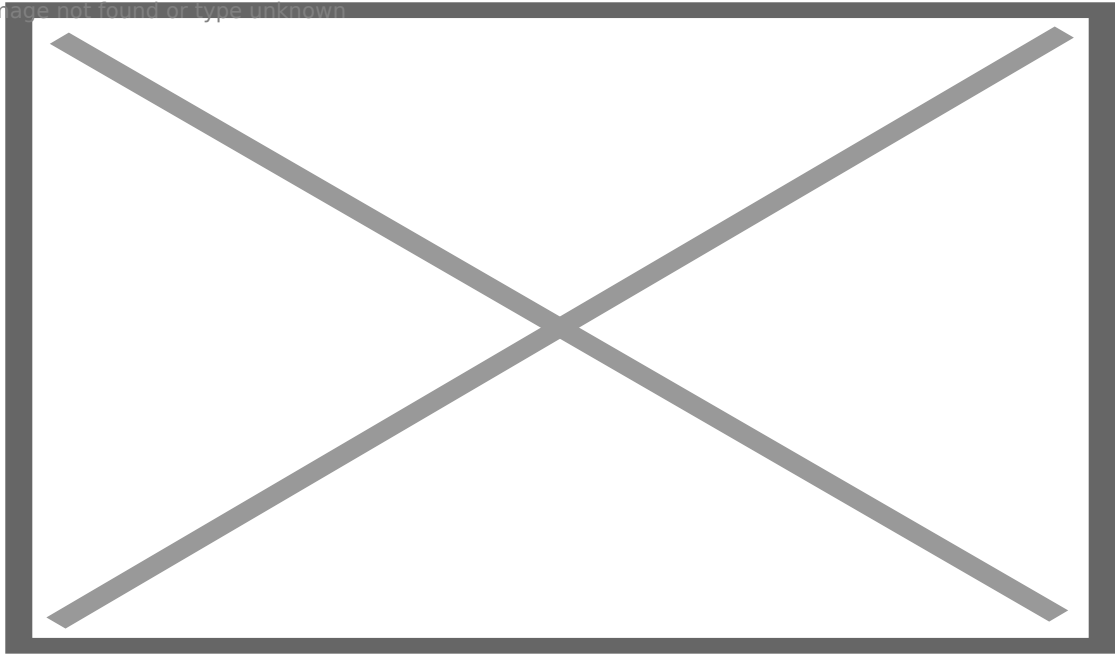
Các mô hình kinh doanh đa quốc gia như McDonald’s, CocaCola, Starbucks và Heineken tuyên bố rút khỏi thị trường Nga trước sức ép chính trị. Hàng loạt chuyến bay đến và đi từ Nga cũng bị hủy hoặc hạn chế. Không phận nước Nga rộng lớn vắng bóng những tàu bay trong khi nhiều hãng hàng không lại phải lựa chọn lộ trình khác xa hơn, gây tổn thất và lãng phí nhiên liệu.

Đặc biệt, Nga còn bị loại ra khỏi hệ thống thanh toán quốc tế SWIFT, gây khó khăn cho doanh nghiệp trong và ngoài nước trong việc giao thương. Sự đứt gãy trong toàn cầu hóa không chỉ diễn ra ở trung tâm khủng hoảng, mà còn lan ra toàn thế giới. Sự phát triển của thiết bị di động và dữ liệu tăng đột biến, gây nên cuộc khủng hoảng thiếu chip bán dẫn diễn ra từ năm 2021 và kéo dài đến nay. Sự khan hiếm còn kéo theo cả thiếu hụt lao động.

Người Anh đang tìm kiếm lực lượng tài xế xe tải chở hàng khi họ lo lắng rằng việc thiếu hụt lực lượng lao động này sẽ giảm số lượng gà tây được tiêu thụ trong Lễ Giáng sinh vào cuối năm nay. Cơ hội trong gian khó, một trong những giá trị của toàn cầu hóa là tạo cơ hội cho mọi người, ở mọi quốc gia, sắc tộc và xây dựng giá trị vững bền. Thế nhưng, giữa thế kỷ XXI, hàng triệu người Afghanistan đang đứng trước nguy cơ chết đói. Đây là biểu hiện rõ nét cho sự chững bước của nấc thang toàn cầu hóa.

Câu chuyện lũng đoạn của toàn cầu hóa xuất phát từ nhiều nguyên nhân, trong đó khủng hoảng địa chính trị tại Đông Âu, kết hợp với đại dịch diễn ra trong thời gian dài đã trầm trọng hóa vấn đề một cách sâu sắc. Giao thông đường hàng không và các phương tiện khác gặp nhiều trì hoãn, chuỗi cung ứng toàn cầu đứt gãy khi nhiều nhà máy tại các trung tâm khủng hoảng phải dừng lại. Một trong những “kẻ thù” của toàn cầu hóa được Thomas L. Friedman nêu trong cuốn sách của ông là xung đột và địa chính trị. Thế kỷ XXI đang chứng kiến những yếu tố đó gây nên cuộc khủng hoảng cho tiến trình làm phẳng hóa thế giới.

Image not found or type unknown

Thế kỷ XXI đang chứng kiến những yếu tố đó gây nên cuộc khủng hoảng cho tiến trình làm phẳng hóa thế giới_Ảnh minh họa

Và những kỳ vọng...

2022 sẽ là một năm mà lịch sử cần ghi nhớ khi có rất nhiều biến động và khủng hoảng. Với sự suy thoái của toàn cầu hóa, kinh tế toàn cầu được dự đoán sẽ giảm mức tăng trưởng so với con số được đưa ra trước đó. Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD) nhận định cuộc xung đột giữa Nga - Ukraine sẽ tạo ra cú sốc kinh tế nghiêm trọng về thời gian và mức độ bất ổn. Theo ước tính, tăng trưởng toàn cầu năm 2022 có thể giảm điểm từ mức dự báo 4,5% được đưa ra trước đó. Trong khi đó, Ngân hàng Thế giới (WB) dự báo mức tăng trưởng kinh tế toàn cầu năm 2022 sẽ giảm xuống còn 4,1%, do chính phủ các nước thu hẹp chương trình hỗ trợ tài chính và tiền tệ được thực hiện trong thời gian đại dịch.

Việc chuỗi cung ứng toàn cầu gặp khó khăn khiến các nhà chính sách và quy hoạch tại một số nơi cân nhắc đến lựa chọn “tự cung tự cấp”. Vào tháng 3/2022, Intel đã công bố kế hoạch xây nhà máy chip tại Đức và Mỹ. Đây là một phần trong kế hoạch hạn chế phụ thuộc vào châu Á và giải quyết cơn khát chip toàn cầu. Tuy nhiên, nhiều nhà phân tích lo ngại điều này có thể gây phức tạp thêm chuỗi cung ứng toàn cầu.

Với khủng hoảng địa chính trị kéo dài, kết hợp cùng đại dịch, khoảng cách giàu nghèo và cuộc khủng hoảng nhân đạo ngày càng trầm trọng, gây nên những bất công trong xã hội loài người thời hiện đại. Chiến sự tại Ukraine đã cướp đi cuộc sống bình yên của hàng triệu người dân, gây nên

những mất mát và tổn thương không chỉ về vật chất mà cả tinh thần.

Bên cạnh đó, những khủng hoảng về chính trị thế giới còn phân hóa thế giới thông tin, tạo nên những chiến địa của báo chí - nơi thể hiện rõ nét quan điểm chính trị của Nga và phương Tây. Toàn cầu hóa với khái niệm trao đổi thông tin và minh bạch dữ liệu đã đặt ra nhiều nghi vấn trong thời điểm hiện nay.

Tuy vậy, toàn cầu hóa vẫn là một xu thế diễn tiến song song cùng các sự kiện khác của thế giới. Sự suy thoái dù diễn ra nhưng các hoạt động của toàn cầu hóa vẫn sẽ xây đến như là một yêu cầu tất yếu cho quá trình phát triển của các cá nhân, tổ chức và quốc gia. Các tổ chức nhân đạo vẫn nỗ lực thực hiện nhiều hoạt động xuyên quốc gia, nhằm mang đến sự hỗ trợ tốt nhất cho người dân chịu ảnh hưởng tiêu cực của các cuộc khủng hoảng, trong đó có Ukraine, Afghanistan, châu Phi. Các doanh nghiệp sẽ vẫn phải thúc đẩy hoạt động kết nối nhằm phát triển doanh thu và lợi nhuận, mở rộng thị trường.

Tiến trình toàn cầu hóa đã diễn ra mạnh mẽ không ngừng, tạo nên thay đổi toàn diện cho thế giới trong một thời gian khá gấp rút. Xuất phát từ nhu cầu thực tế của các thực thể kinh tế và chính trị, toàn cầu hóa sẽ không thể đi vào sử sách như một thời hoàng kim, mà sẽ là tiến trình song song với mọi sự kiện của thế giới. Do vậy, năm 2022 có lẽ sẽ là một năm nhiều thách thức đối với sự kết nối mà lý thuyết về toàn cầu hóa luôn xây dựng. Tuy vậy, đó sẽ chỉ là sự giảm điểm trên đồ thị tăng trưởng, từ đó tạo nên những kết nối mới phù hợp với trật tự thế giới được xây dựng sau những xung đột./.

KHÁNH TRINH

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/cau-chuyen-toan-cau-hoa-trong-the-ky-xxi>